

BETEGTÁJÉKOZTATÓ TÜDŐRÁKBAN VAGY MELLHÁRTYA DAGANATBAN SZENVEDŐ BETEGEK RÉSZÉRE A KORONAVÍRUS PANDEMIA VONATKOZÁSÁBAN

Magyar Tüdőgyógyász Társaság

Források:

European Respiratory Society (www.ersnet.org)

Magyar Tüdőgyógyász Társaság (<https://tudogyogyasz.hu/News/News/29400>)

European Society of Clinical Oncology (ESMO)

American Society of Clinical Oncology (ASCO)

A járvány oka, a betegség tünetei:

Az új koronavírus (SARS-CoV-2) Kínában azonosították 2019 végén. Az általa okozott betegséget COVID-19-nek (COVID: coronavirus disease - koronavírus okozta megbetegedés 2019) nevezik. A vírus leginkább cseppfertőzéssel terjed: köhögéssel, tüsszentéssel, kilégzéssel kerül a környezetbe, majd a közelben tartózkodó másik emberre. Fertőzött felületek és tárgyak megérintésével a vírus a kézre kerülhet, az arc, a száj, az orr érintésével bejuthat a szervezetbe. Egyelőre nem ismert, hogy pontosan mennyi ideig marad fertőzőképes a vírus a felületeken, annyi azonban bizonyos, hogy az egyszerű fertőtlenítőszerrel elpusztítják.

Az újfajta koronavírus okozta megbetegedés leggyakrabban enyhe tünetekkel jár, láz, köhögés, légszomj, izomfájdalom és fáradékonyság jelentkezhethetnek. Ritkábban súlyos kórforma alakulhat ki, ami tüdőgyulladás, heveny légzési elégtelenséggel, vagy akár szepszissel (vérmérgezés), keringési vagy több szervi elégtelenséggel járhat.

A COVID-19 koronavírus járvány fokozottabban veszélyeztetheti azokat az idült tüdőgyógyászati kórképekben szenvedőket, akik a betegség vagy a betegségre kapott immunosuppresszív gyógyszeres kezelés kapcsán csökkent immunvédekezéssel bírnak. A tüdőrák és mellhártyadaganat, mint alapterbetegségek, aktivitásuk és esetleges tartós immunosuppresszív kezelésük (pl. citosztatikus kezelés, immunterápia, szájon át vagy injekcióban szedett szteroidok, sugárterápia) kapcsán hajlamosíthatnak a fertőzésekkel szembeni fokozott fogékonyságra. Mindezek alapján több szempontot kell figyelembe venni a koronavírus járvány elleni védelemben és mindenekelőtt *be kell tartani a magyarországi közegészségügyi rendszer által előírt szabályokat és tanácsokat.*

A koronavírus fertőzés súlyos vagy halálos formájának rizikótényezői elsősorban az idős kor, az ismert szívbetegség, *tüdőbetegség*, cerebrovascularis betegségek, a cukorbetegség az eddigi ismeretek alapján. Jelenleg nem tudunk arról, hogy kiemelt rizikó lenne tüdőgyógyászati érintettség nélkül a daganatellenes terápia, azonban az idült tüdőbetegségek, tüdődagant vagy azok kezelése fokozott rizikót jelenthetnek.

A tüdőrákban vagy mellhártya daganatban szenvedő betegek daganatellenes kezelése a COVID-19 járvány időtartama alatt:

Maga a tüdőrák vagy mellhártya daganat, mint valamennyi daganatos betegség, fokozott rizikót jelenthetnek a szövődményes COVID-19 fertőzés kialakulására. Ehhez ugyan hozzájárulhat az aktív onkológiai kezelés esetleges immunszupresszív hatása, mint például a citosztatikus kezelés okozta neutropenia, vagy lázas neutropenia, vagy a sugárkezelés. Az immun-onkológiai kezelés nem befolyásolja negatívan az immunrendszere működését, viszont a tumoros megbetegedése okán a szervezete védekező képessége a fertőzésekkel szemben gyengébb lehet. Fontos tehát megjegyezni, hogy **a daganatellenes kezelés elmaradása két oknál fogva is veszélyt jelent:**

- 1. A daganat terjedése miatt a beteg életkilátásait nagymértékben csökkenti**
- 2. A nem kontrollált daganatterjedés immunszupresszív hatással bír.**

Éppen ezért mind az Európai, mind az Amerikai Klinikai Onkológiai Társaság (ESMO és ASCO) azt javasolják, hogy (az összejtátültetéstől eltekintve) minden onkológiai kezelés a megszokott irányelvek szerint történjék meg a COVID-19 járvány alatt is, a járványügyi, az egészségügyi személyzetet és betegeket érintő védelmi rendelkezések fokozott figyelembevételével.

Az onkológia betegeknél, hasonlóan más krónikus alapbetegségben szenvedőkhöz (magas vérnyomás, szív- és érrendszeri betegség, cukorbetegség, májbetegség, légzőszervi betegség,) magasabb az esetleges korona vírusfertőzés utáni szövődmények kialakulásának a veszélye. Ezért fontos, hogy különös figyelmet szánjon a fertőzés elkerülésére, az óvintézkedések betartására.

Általános ajánlások tüdő- és mellhártya daganatban szenvedő betegek részére a COVID járvánnyal kapcsolatosan:

- Amennyiben meg tudja oldani, minél többet tartózkodjék otthonában, kerüljön el minden nem feltétlenül szükséges csoportos találkozást.
- El nem kerülhető csoportos találkozás esetén igyekezzen legalább 2 méter távolságot tartani másoktól.
- Fontos a megfelelő távolságtartás az egyének között, különösen olyanoktól, akik beteg lehetnek, pl. köhögnek, tüsszögnek (minimum 2 méter távolság és maximum 15 percnyi kontaktus légúti hurut tüneteit mutatókkal).
- Lehetőség szerint ne utazzon otthonától távolra.
- Lehetőség szerint javasolt a zsúfolt tömegközlekedés, emberi csoportosulások kerülése.
- Rendszeresen mosson kezet szappannal és vízzel, legalább 20 másodpercig. Ezután alaposan szárítsa meg a kezét.
- Szappan helyett a legalább 60%-os alkoholt tartalmazó kézfertőtlenítő szer alkalmazása is elfogadható.
- Ne érintse meg az arcát (orr, szem, száj).

- Papírzsebkendőbe vagy a könyökre köhögjön, tüszentsen és a papírzsebkendőt biztonságos helyre dobja el.
- Használjon eldobható papírtörlőt, papírzsebkendőket.
- Ha nincs fertőzőes tünete, akkor nem kell maszkot viselni (az arcmaszk nehezítheti a légzést és felesleges, amennyiben Ön nem tünetes vagy kontaktszemély).
- Maradjon távol a frissen belázasodott, légúti hurutot mutató emberektől.
- Tanácsos a hagyományos üdvözlések kerülése (kézfogás, ölelés, puszi).
- Tartalékoljon otthonában 14 napra elegendő tartós élelmiszert, higiéniai készítményt, takarítószer és gyógyszert arra az esetre, ha otthoni karanténra lenne szüksége.
- Kerülje a közösségi rendezvényeket, tömegben való mozgást, nagyobb létszámú vendégeskedést.
- Fokozottan tartsa be az általánosan ajánlott alapvető viselkedési és higiénés szabályokat.

Ajánlások heveny légúti tünetek kialakulásának esetére tüdő- és mellhártya daganatban szenvedő betegek részére a COVID járvánnyal kapcsolatosan:

- Ha friss légúti fertőzésre jellemző tünetek jelentkeznének (láz, száraz vagy hurutos köhögés), azonnal forduljon telefonon házi orvoshoz; itt fontos a környezeti anamnézis (kikkel találkoztak, külföldön járt egyén, kontaktszemély stb.) felvétele és a tünetek értékelése. Ezt követően kövesse a házi orvos utasításait.
- Ha felmerül a koronavírus fertőzés lehetősége, akkor az előírt járványügyi eljárás indokolt. Ez esetben ne osszon meg személyes használati tárgyakat senkivel.
- Koronavírus fertőzés gyanúja vagy igazolt volta esetén, enyhe tüneteknél a beteg otthonában kezelhető. Ez igaz a láz (38 C felett) mellett felső légúti tünetek megjelenésére. Fontos a lázcsillapítás (pl. paracetamol tartalmú gyógyszerekkel) és a bő folyadékfogyasztás. Házi orvosával telefonon mindenképpen konzultáljon!
- Koronavírus fertőzés gyanúja vagy igazolt volta esetén, súlyos tünetek mellett szükség van a kórházi felvételre. Ezek a láz (38 C felett) mellett megjelenő fulladás, nehézlégzés vagy tüdőgyulladás. Ez esetben hívja fel házi orvosát, aki az adott járványügyi helyzetben megjelölt kórházba való szállíttatásáról gondoskodik.

Betegségspecifikus ajánlások tüdő- és mellhártya daganatban szenvedő betegek részére a COVID járvánnyal kapcsolatosan:

- Győződjön meg róla, hogy több hétre elegendő mennyiségű gyógyszere és/vagy receptje van otthon.
- Az Ön mielőbbi javulása érdekében nagyon fontos, hogy pontosan kövesse a kezelőorvosával megbeszélteket, az előírt vizsgálatokon és kezelésekre eljőjön.

- A daganatellenes kezelést, akár citosztatikus, immunonkológiai, célzott vagy sugárkezelésről legyen is szó, csak orvosa beleegyezésével halassza el. Jelen tudásunk szerint a daganatellenes kezelések halasztása nagyobb veszéllyel jár, mint az általuk jelentett immunszuppresszió rizikója.
- Amennyiben Ön kemoterápiát (is) kap, és emellett kezelőorvosa a fehérvérsejtszám csökkenésével járó mellékhatás megelőzése vagy kezelése érdekében injekciós készítménnyel látja el, ezt is pontosan a kezelőorvos utasítása szerint alkalmazza.
- A daganatellenes kezelések mellett szükséges kontrollvizsgálatok nem halaszthatók. Ilyen a rendszeres vérkép- és vesefunkciós laboratóriumi ellenőrzés, illetve a képalkotó vizsgálatok.
- Táplálkozzon egészségesen és bőségesen. Fogyasszon elegendő fehérjét, zöldséget-gyümölcsöt, vitamint.
- Fontos a jó hidráltság fenntartása.
- Amennyiben hányinger, hányás jelentkezik a daganatellenes kezelés mellékhatásaként, kérjen kezelőorvosától ennek megelőzésére szolgáló gyógyszert. Emellett hideg italok, jégkrémek, joghurtok , pudingok fogyasztása előnyös lehet a hányinger, émelygés kezelésében.